

XII МЕЖДУНАРОДНА НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЯ по АРХИТЕКТУРА И СТРОИТЕЛСТВО ArCivE 2025

31 май 2025 г., Варна, България

ГЕНЧО НОВАКОВ – СТРОИТЕЛ И РЕЗБАР

Д-р арх. Милен Маринов
„АРТ ПРОЕКТ“ ЕООД
arhmmarinov@gmail.com

ГЕНЧО НОВАКОВ – СТРОИТЕЛ И РЕЗБАР

Генчо Новаков-Малкия е роден през 1838г. в махала Генчовци, Тревненско и е един от най-противоречивите и спорни майстори строители и дърворезбари. (Фиг.1).

Фиг. 1. Уста Генчо Новаков – Малкия, Архив Цаньо Антонов – ОДА Габрово

ТВОРЧЕСТВО:

Новаков получава майсторско звание - на 27г. при строежа на църквата „Успение на Света Богородица“ в Габрово 1865г. - един от шедьоврите на Генчо Кънев-Големия.

Фиг. 2. Храм Св.Троица в град Габрово
1889 година. снимка интернет

Първият проектиран и построен негов обект е Църквата „Св. Архангел Михаил“ в с. Лесичери 1873г. Въпреки отделни недоказани твърдения, храма е проектиран и изграден от Генчо Новаков, като същото се документира и в тефтера на църквата, където са отбелязани плащанията и разносните по храма.

Фиг. 3. Църквата „Св. Архангел Михаил“ в с.Лесичери– завършена през 1873 година.- снимка автора

Фиг. 4. Царски двери в храм „Св. Архангел Михаил“ с.Лесичери

Като дърворезбар Генчо Новаков се изявява блестящо, на всяка негова църква той се договаря за иконостаса или за царските двери да изработи.

Най-големия храм на архитектон Димитър Сергюв е „Успение Богородично“ в Търговище.

Фиг. 5. Храм „Успение Богородично“ в град Търговище 1848-1849,1851г.–1899г. снимка автора

Следва работата на Генчо Новакав-Малкия в град Свищов на шедьовъра на първомайстор Колю Фичето-храма „Света Троица“.

Генчо изгражда и малки обекти, пример е тази малка камбанария на една селска църква „Света Параскева“ в село Никюп, Великотърновско

Представихме един достоен творец и новатор на българското архитектурно и дърворезбено изкуство. Генчо Новаков-Малкия се разкрива пред нас със своя уникален почерк като виден и самобитен творец – архитект и дърворезбар